TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. rugsėjo 26 d.*

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – Pagalbos schema, kurią Vokietijos Federacinė Respublika taikė tam tikriems dideliems elektros energijos vartotojams – Atleidimas nuo tinklo mokesčių 2012–2013 m. – Sprendimas, kuriuo pagalbos schema pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka – Ieškinys dėl panaikinimo – Ieškinio pareiškimo terminas – Priimtinumas – SESV 107 straipsnio 1 dalis – Sąvoka „valstybės pagalba“ – Valstybiniai ištekliai – Parafiskalinis mokestis ar kitos privalomos rinkliavos“

Sujungtose bylose C-795/21 P ir C-796/21 P

dėl 2021 m. gruodžio 16 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų dviejų apeliacinių skundų,

WEPA Hygieneprodukte GmbH, įsteigta Arnsberge (Vokietija),

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, anksčiau – *Wepa Leuna ir Wepa Papierfabrik Sachsen*, įsteigta Arnsberge,

atstovaujamos *Rechtsanwälte* H. Janssen, D. Salm ir A. Vallone,

ieškovės byloje C-795/21 P,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, atstovaujamai K. Herrmann, C. Kovács ir T. Maxian Rusche, padedamiems *Rechtsanwalt* H. Heinrich,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Vokietijos Federacinei Respublikai, atstovaujamai J. Möller ir R. Kanitz,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

ir

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama J. Möller ir R. Kanitz,

ieškovė byloje C-796/21 P,

* Proceso kalba: vokiečių.

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

WEPA Hygieneprodukte GmbH, įsteigtai Arnsberge,

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, anksčiau – *Wepa Leuna ir Wepa Papierfabrik Sachsen*, įsteigtai Arnsberge,

atstovaujamoms *Rechtsanwälte* H. Janssen, D. Salm ir A. Vallone,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

Europos Komisijai, atstovaujamai K. Herrmann, C. Kovács ir T. Maxian Rusche,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkė K. Jürimäe (pranešėja), trečiosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai N. Piçarra, N. Jääskinen ir M. Gavalec,

generalinė advokatė L. Medina,

posėdžio sekretorius D. Dittert, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. birželio 28 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2023 m. lapkričio 9 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu byloje C-795/21 P *WEPA Hygieneprodukte GmbH* ir *WEPA Deutschland GmbH & Co. KG* (toliau kartu – bendrovės WEPA) prašo panaikinti 2021 m. spalio 6 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Wepa Hygieneprodukte ir kt. / Komisija* (T-238/19, EU:T:2021:648, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas atmetė jų ieškinį dėl 2018 m. gegužės 28 d. Komisijos sprendimo (ES) 2019/56 dėl pagalbos schemos SA.34045 (2013/C) (ex 2012/NN), kurią Vokietija taikė bazinės apkrovos vartotojams pagal *StromNEV* 19 straipsnį (OL L 14, 2019, p. 1) (toliau – ginčijamas sprendimas), panaikinimo.

2 Apeliaciniu skundu byloje C-796/21 P Vokietijos Federacinė Respublika prašo panaikinti skundžiamą sprendimą.

3 Priešpriešiniais apeliaciniais skundais, pateiktais bylose C-795/21 P ir C-796/21 P, Europos Komisija taip pat prašo panaikinti skundžiamą sprendimą.

Teisinis pagrindas

4 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/1589, nustatančio išsamias [SESV] 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015, p. 9), 39 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„siekiant skaidrumo ir teisinio tikrumo Komisijos sprendimus derėtų skelbti viešai, tuo pat metu laikantis principo, kad su valstybės pagalba susijusiose bylose priimti sprendimai būtų skirti suinteresuotajai valstybei narei; kadangi dėl to derėtų pilnai arba trumpai skelbti visus sprendimus, galinčius turėti įtakos suinteresuotųjų šalių interesams, arba, jeigu tokie sprendimai nebuvo skelbti ar buvo skelbti nepilnai, perduoti suinteresuotosioms valstybėms narėms tokių sprendimų kopijas.“

5 Šio reglamento 1 straipsnio h punkte nustatyta:

„Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

h) „suinteresuotoji šalis“ – kiekviena valstybė narė ir bet kuris asmuo, įmonė arba įmonių asociacija, kurios interesams gali turėti įtakos pagalbos skyrimas, ypač pagalbos gavėjas, konkuruojančios įmonės ir prekybinės asociacijos.“

6 Minėto reglamento 32 straipsnio „Sprendimų skelbimas“ 3 dalyje numatyta:

„Komisija savo sprendimus, kuriuos ji priima pagal 8 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 9 straipsnį, skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

7 Ginčo aplinkybės, išdėstytos skundžiamo sprendimo 1–22 punktuose, gali būti apibendrintos, kaip nurodyta toliau.

Dėl nagrinėjamų teisėkūros ir reglamentavimo priemonių

Dėl tinklo mokesčių sistemos, galiojusios iki ginčijamų priemonių priėmimo

8 2011 m. liepos 26 d. *Energiewirtschaftsgesetz* (Energetikos įstatymas), iš dalies pakeisto *Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften* (Energetikos rinką reglamentuojančių nuostatų peržiūros įstatymas) (*BGBl.* 2011 I, p. 1554), bet dar be pakeitimų, padarytų 2016 m. liepos 26 d. *Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes* (Elektros rinkos plėtros įstatymas) (*BGBl.* 2016 I, p. 1786) (toliau – 2011 m. *EnWG*), 21 straipsnyje, be kita ko, numatyta, kad tinklo mokesčiai turi būti pagrįsti, nediskriminaciniai, skaidrūs ir apskaičiuoti remiantis efektyvaus tinklo valdymo sąnaudomis.

9 2011 m. *EnWG* 24 straipsniu Vokietijos federalinė vyriausybė buvo įgaliota nustatyti išsamias nuostatas, susijusias, viena vertus, su tinklo mokesčių nustatymo bendro metodo apibrėžimu ir, kita vertus, su atskirų tinklo naudojimo atvejų reglamentavimu ir sąlygomis, kuriomis reguliavimo institucija gali leisti arba uždrausti atskirus tinklo mokesčius.

10 2005 m. liepos 25 d. *Stromnetzentgeltverordnung* (Federalinis nutarimas dėl elektros tinklo mokesčių) (*BGBl.* 2005 I, p. 2225, toliau – 2005 m. *StromNEV* nutarimas) 17 straipsnyje apibrėžtas apskaičiavimo metodas, kurį turi naudoti tinklo operatoriai, kai nustato bendruosius mokesčius. Tai yra dviejų dalių metodas, pagal jį visų pirma nustatomi įvairūs visų tinklų metinių sąnaudų elementai, paskui apskaičiuojami bendrieji mokesčiai remiantis visomis metinėmis tinklo sąnaudomis.

11 Nustatant bendruosius mokesčius atsižvelgiama į šiuos du aspektus: „vienalaikiškumo funkciją“, kuri atspindi tikimybę, kad individualus naudotojo vartojimas prisideda prie atitinkamo tinklo lygio metinės apkrovos, ir maksimalią vieno operatoriaus pajamų ribą, kurią *Bundesnetzagentur* (Federalinė tinklų agentūra, Vokietija) (toliau – *BNetzA*) nustatė remdamasi analize, kurioje lyginama su kitais tinklo operatoriais, siekdama, kad dėl neefektyvumo patirtos sąnaudos nebūtų kompensuotos iš tinklo mokesčių.

12 2005 m. *StromNEV* nutarimo 19 straipsnyje numatyti individualūs mokesčiai vartotojams, kurių vartojimo ir apkrovos modelis labai skiriasi nuo kitų vartotojų modelių (toliau – netipiniai vartotojai). Šiais mokesčiais taikant principą, pagal kurį tinklo mokesčiai atspindi tinklo sąnaudas, atsižvelgiama į šių netipinių vartotojų indėlį mažinant tinklo sąnaudas arba užkertant kelią jų didėjimui.

13 Šiuo aspektu 2005 m. *StromNEV* nutarimo 19 straipsnio 2 dalyje nustatyti individualūs mokesčiai šioms dviem netipinių vartotojų kategorijoms:

– vartotojams, kurių indėlis į apkrovą piko valandomis gali labai skirtis nuo visų kitų prie to paties lygmens tinklo prisijungusių vartotojų indėlio į vienalaikę metinę apkrovą piko valandomis, t. y. vartotojams, kurie sistemiškai vartoja elektros energiją ne piko valandomis (toliau – anticikliniai vartotojai), ir

– vartotojams, kurių metinis elektros suvartojimas sudaro ne mažiau kaip 7 000 naudojimo valandų ir viršija 10 gigavatvalandžių (toliau – bazinės apkrovos vartotojai).

14 Iki 2005 m. *StromNEV* nutarimo pakeitimų, padarytų 2011 m. *EnWG*, jame buvo numatyta, kad anticikliniams ir bazinės apkrovos vartotojams taikomi individualūs mokesčiai, apskaičiuojami pagal *BNetzA* parengtą „fizinio kelio metodą“. Taikant šį metodą buvo atsižvelgiama į anticiklinių ir bazinės apkrovos vartotojų patiriamas tinklo sąnaudas, o minimalus mokestis buvo lygus 20 % paskelbtų bendrųjų mokesčių (toliau – minimalus mokestis). Šis mokestis garantavo, kad už tinklo, prie kurio buvo prijungti šie vartotojai, eksploatavimą bus sumokėta tuo atveju, jeigu pagal fizinio kelio metodą apskaičiuoti individualūs mokesčiai būtų mažesni už šį minimalų mokestį ar netgi artimi nuliui.

Dėl ginčijamų priemonių

15 Pagal 2005 m. *StromNEV* nutarimo, iš dalies pakeisto 2011 m. *EnWG*, 19 straipsnio 2 dalies antrą ir trečią sakinius nuo 2011 m. sausio 1 d. (šios nuostatos taikymo atgaline data dienos) individualūs mokesčiai bazinės apkrovos vartotojams buvo panaikinti ir pakeisti visišku atleidimu nuo tinklo mokesčių (toliau – ginčijamas atleidimas nuo mokesčių), suteiktu kompetentingos reguliavimo institucijos, t. y. *BNetzA*, arba atitinkamos federalinės žemės reguliavimo institucijos leidimu. Šio atleidimo nuo mokesčių sąnaudos teko perdavimo arba skirstomojo tinklo operatoriams, atsižvelgiant į tinklo, prie kurio naudos gavėjai buvo prijungti, lygį.

16 Pagal 2005 m. *StromNEV* nutarimo, iš dalies pakeisto 2011 m. *EnWG*, 19 straipsnio 2 dalies šeštą ir septintą sakinius perdavimo tinklo operatoriai turėjo atlyginti skirstomojo tinklo operatoriams dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių patirtus nuostolius ir tarpusavyje jie turėjo atlikti dėl atleidimo nuo mokesčių patirtų išlaidų įskaitymą, išmokant finansinę kompensaciją pagal 2002 m. kovo 19 d. *Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz* (Bendros šilumos ir elektros energijos gamybos įstatymas) (*BGBl.* 2002 I, p. 1092) 9 straipsnį, kad kiekvienas prisiimtų tokią pačią finansinę naštą, apskaičiuotą pagal elektros energijos kiekį, kurį jie tiekė prie jų tinklo prijungtiems galutiniams vartotojams.

17 2011 m. gruodžio 14 d. *BNetzA* sprendimu (BK8-11-024; toliau – 2011 m. *BNetzA* sprendimas) nuo 2012 m. buvo nustatytas finansavimo mechanizmas. Pagal šį mechanizmą skirstomojo tinklo operatoriai iš galutinių vartotojų ar elektros energijos tiekėjų rinkdavo priemoką (toliau – ginčijama priemoka), kurios suma buvo pervedama perdavimo tinklo operatoriams siekiant kompensuoti dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių prarastas pajamas.

18 Ginčijamos priemokos dydį kiekvienais metais iš anksto nustatė perdavimo tinklo operatoriai, remdamiesi *BNetzA* nustatytu metodu. Dydį už 2012 m., t. y. pirmuosius mechanizmo įgyvendinimo metus, tiesiogiai nustatė *BNetzA*.

19 Šios nuostatos netaikomos 2011 m. ginčijamo atleidimo nuo mokesčių sąnaudoms, taigi kiekvienas perdavimo ir skirstomojo tinklų operatorius turėjo padengti su atleidimu nuo mokesčių susijusius tų metų nuostolius.

Dėl tinklo mokesčių sistemos, kuri buvo taikoma po ginčijamų priemonių priėmimo

20 Vykstant administracinei procedūrai, po kurios buvo priimtas ginčijamas sprendimas, ginčijamas atleidimas nuo mokesčių iš pradžių buvo pripažintas negaliojančiu 2013 m. gegužės 8 d. *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) ir 2015 m. spalio 6 d. *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) sprendimais. Paskui šis atleidimas nuo mokesčių nuo 2014 m. sausio 1 d. buvo panaikintas 2005 m. *StromNEV* nutarimu, iš dalies pakeistu 2013 m. rugpjūčio 14 d. *Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts* (Nutarimas dėl energetikos nutarimų pakeitimo) (*BGBl.* 2013 I, p. 3250) (toliau – 2013 m. *StromNEV* nutarimas). 2013 m. *StromNEV* nutarimu ateityje vėl nustatomi individualūs pagal fizinio kelio metodą apskaičiuojami mokesčiai, vietoje minimalaus mokesčio taikant 10, 15 ir 20 % fiksuotus bendrųjų mokesčių dydžius, atsižvelgiant į elektros energijos suvartojimą (atitinkamai 7 000, 7 500 ir 8 000 tinklo naudojimo valandų per metus).

21 2013 m. S*tromNEV* nutarimu buvo nustatyta pereinamojo laikotarpio tvarka, galiojusi nuo 2013 m. rugpjūčio 22 d. ir taikyta atgaline data bazinės apkrovos vartotojams, kuriems 2012 m. ir 2013 m. dar nebuvo taikytas ginčijamas atleidimas nuo mokesčių. Vietoj individualių mokesčių, apskaičiuojamų pagal fizinio kelio metodą, ir minimalaus mokesčio, toje tvarkoje buvo numatyta šiems vartotojams taikyti tik šiuos fiksuoto dydžio mokesčius.

Administracinė procedūra ir ginčijamas sprendimas

22 Gavusi kelis skundus, 2013 m. gegužės 4 d. Komisija paskelbė sprendimą pradėti procedūrą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį dėl ginčijamomis priemonėmis grindžiamos pagalbos schemos (OL C 128, 2013, p. 43).

23 Pasibaigus procedūrai, per kurią Vokietijos Federacinė Respublika ir kitos suinteresuotosios šalys pateikė savo pastabas, 2018 m. gegužės 28 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

24 Tame sprendime Komisija konstatavo, kad nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Vokietijos Federacinė Respublika neteisėtai teikė valstybės pagalbą ginčijamo atleidimo nuo mokesčių forma.

25 Konkrečiai kalbant, Komisija padarė išvadą, kad valstybės pagalbos dydis atitiko 2012 m. ir 2013 m. tinklo sąnaudas, kurias patyrė nuo mokesčių atleisti bazinės apkrovos vartotojai, arba minimalų mokestį, jei minėtos sąnaudos buvo už jį mažesnės.

26 Be to, Komisija pažymėjo, kad nagrinėjama pagalba buvo nesuderinama su vidaus rinka, nes jai netaikoma nė viena iš SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų išimčių, ir ji negali būti laikoma suderinama dėl kitų priežasčių.

27 Todėl Komisija nusprendė:

– ginčijamas atleidimas nuo mokesčių yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes bazinės apkrovos vartotojai buvo atleisti nuo tinklo mokesčių, atitinkančių dėl jų patirtas tinklo sąnaudas, arba, jei tos sąnaudos buvo mažesnės už minimalų tinklo mokestį, buvo atleisti nuo minimalaus tinklo mokesčio,

– nagrinėjamą pagalbą Vokietijos Federacinė Respublika suteikė pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį ir ji buvo nesuderinama su vidaus rinka,

– pagal aptariamą pagalbos schemą suteikta individuali pagalba nėra valstybės pagalba, jei jos suteikimo metu ji atitiko sąlygas, apibrėžtas Reglamente dėl „de minimis“ pagalbos, priimtame pagal 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 994/98 dėl [SESV 107 ir 108] straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998, p. 1,. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 312) 2 straipsnį, ir

– Vokietijos Federacinė Respublika, pirma, privalėjo susigrąžinti iš pagalbos gavėjų pagal aptariamą pagalbos schemą išmokėtą su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą, įskaitant palūkanas, ir, antra, nuo ginčijamo sprendimo priėmimo dienos turėjo nutraukti visų pagal šią schemą dar neišmokėtų sumų mokėjimą.

Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

28 2019 m. balandžio 9 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo bendrovių WEPA ieškinį, juo buvo prašoma panaikinti ginčijamą sprendimą.

29 2019 m. rugpjūčio 30 d. Bendrojo Teismo šeštosios kolegijos pirmininko nutartimi Vokietijos Federacinei Respublikai buvo leista įstoti į bylą palaikyti šių bendrovių reikalavimų, kaip to prašė ši valstybė narė.

30 Grįsdamos savo ieškinius bendrovės WEPA nurodė vienintelį pagrindą, susijusį su valstybės pagalbos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nebuvimu, nes ginčijamas atleidimas nuo mokesčių nebuvo finansuojamas iš valstybinių išteklių.

31 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas pripažino ieškinį priimtinu, paskui atmetė šį pagrindą, taigi ir visą ieškinį dėl panaikinimo.

Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

32 Apeliaciniu skundu byloje C-795/21 P bendrovės WEPA Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą,

– panaikinti ginčijamą sprendimą arba, nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir

– priteisti iš Komisijos Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme patirtas bylinėjimosi išlaidas.

33 Vokietijos Federacinė Respublika Teisingumo Teismo prašo patenkinti apeliacinį skundą byloje C-795/21 P ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

34 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą byloje C-795/21 P ir priteisti iš bendrovių WEPA bylinėjimosi išlaidas.

35 Apeliaciniu skundu byloje C-796/21 P Vokietijos Federacinė Respublika Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo ieškinys dėl panaikinimo atmestas kaip nepagrįstas,

– panaikinti ginčijamą sprendimą ir

– priteisti iš Komisijos Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme patirtas bylinėjimosi išlaidas.

36 Bendrovės WEPA Teisingumo Teismo prašo patenkinti apeliacinį skundą byloje C-796/21 P.

37 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą byloje C-796/21 P ir priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

38 Priešpriešiniais apeliaciniais skundais bylose C-795/21 P ir C-796/21 P Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą,

– pripažinti ieškinį dėl panaikinimo nepriimtinu,

– byloje C-795/21 P priteisti iš bendrovių WEPA bylinėjimosi Teisingumo Teisme ir Bendrajame Teisme išlaidas ir

– byloje C-796/21 P priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos ir bendrovių WEPA bylinėjimosi atitinkamai Teisingumo Teisme ir Bendrajame Teisme išlaidas.

39 Bendrovės WEPA ir Vokietijos Federacinė Respublika prašo atmesti priešpriešinius apeliacinius skundus ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

40 2023 m. balandžio 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-795/21 P ir C-796/21 P buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

Dėl priešpriešinių apeliacinių skundų

41 Komisijos priešpriešiniais apeliaciniais skundais siekiama užginčyti pirmojoje instancijoje pareikšto ieškinio priimtinumą, ir šis klausimas turi būti nagrinėjamas prieš analizuojant klausimus dėl esmės, iškeltus pagrindiniuose apeliaciniuose skunduose. Taigi pirmiausia reikia išnagrinėti priešpriešinius apeliacinius skundus (šiuo klausimu žr. 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Changmao Biochemical Engineering / Distillerie Bonollo ir kt.*, C-461/18 P, EU:C:2020:979, 43 punktą).

42 Grįsdama priešpriešinius apeliacinius skundus Komisija nurodo du pagrindus.

Dėl pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

43 Pirmajame pagrinde, pateiktame grindžiant priešpriešinius apeliacinius skundus, Komisija kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis skundžiamo sprendimo 36–43 punktuose padarė teisės klaidą, kai plačiai aiškino sąvoką „paskelbimas“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą. Taigi Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad bet koks paskelbimas Oficialiajame leidinyje atitinka šią sąvoką, neatsižvelgiant į tai, ar toks paskelbimas lemia nagrinėjamo akto įsigaliojimą pagal SESV 297 straipsnį ir ar jis numatytas pačioje Sutartyje.

44 Pirma, Bendrojo Teismo aiškinimas prieštarauja Teisingumo Teismo jurisprudencijai, suformuotai 2017 m. gegužės 17 d. Sprendime *Portugalija / Komisija* (C-339/16 P, EU:C:2017:384, 34–40 punktai), 2019 m. sausio 31 d. Nutartyje *Iordăchescu / Parlamentas ir kt.* (C-426/18 P, EU:C:2019:89, 22 punktas) ir 2019 m. rugsėjo 5 d. Nutartyje *Fryč / Komisija* (C-230/19 P, EU:C:2019:685, 15 punktas). Šioje jurisprudencijoje Teisingumo Teismas nustatė paralelę tarp SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos ir SESV 297 straipsnio, nes nagrinėjamo akto paskelbimas reiškia ieškinio pareiškimo termino eigos pradžią, tik jeigu jis lemia šio akto įsigaliojimą ir yra numatytas pačioje Sutartyje.

45 Tokį požiūrį patvirtina pažodinis, kontekstinis ir teleologinis SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos aiškinimas.

46 Pirma, dėl šios nuostatos formuluotės Komisija teigia, kad visose kalbinėse versijose, išskyrus versiją vokiečių kalba, sąvokos „paskelbimas“ ir „pranešimas“ vartojamos tiek SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje, tiek SESV 297 straipsnyje, o tai rodo, kad tarp šių dviejų nuostatų esama paralelės.

47 Antra, kiek tai susiję su SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos esme ir tikslu, šioje nuostatoje nustatyti ieškinio pareiškimo terminai atitinka teisinio saugumo tikslą. Jei teisės subjektas norėtų ginčyti aktą, jis iš esmės turėtų tai padaryti per du mėnesius nuo dienos, kai jam buvo pranešta apie

galutinę jo turinio versiją. Kita vertus, visuotinai taikomų aktų, kurie nėra skirti konkretiems adresatams, atveju ši data yra paskelbimo Oficialiajame leidinyje data. Aktų, kuriuose nurodytas adresatas, atveju ši data yra pranešimo adresatui data. Tik išimtiniais atvejais ir subsidiariai, jei tai yra aktas, kurio neprivaloma paskelbti ar apie kurį neprivaloma pranešti, sužinojimas gali būti laikomas įvykiu, nuo kurio pradedamas skaičiuoti ieškinio pareiškimo terminas. Taigi paralelė tarp SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos ir SESV 297 straipsnio užtikrina, kad vėlesnis akto paskelbimas Oficialiajame leidinyje informavimo tikslais nelemtų ieškinio pareiškimo terminų pratęsimo, taigi ir teisinio nesaugumo.

48 Antra, Komisijos sprendimo, kuriuo užbaigiama formali tyrimo procedūra, paskelbimas Oficialiajame leidinyje negali būti prilygintas „paskelbimui“, kaip jis suprantamas pagal SESV 297 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą. Taigi jis nereiškia ieškinio pareiškimo termino eigos pradžios.

49 Viena vertus, toks sprendimas yra skirtas atitinkamai valstybei narei ir apie jį yra pranešama tik jai. Pagal SESV 297 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą jis įsigalioja nuo šio pranešimo, o ne nuo jo paskelbimo Oficialiajame leidinyje, kuriuo siekiama tik informuoti visuomenę, įskaitant pagalbos gavėjus, iš kurių atitinkama valstybė narė turi susigrąžinti šią pagalbą dar prieš paskelbiant sprendimą. Kita vertus, šis paskelbimas išplaukia ne iš SESV, o iš Reglamento 2015/1589 32 straipsnio, siejamo su jo 39 konstatuojamąja dalimi. Šiomis aplinkybėmis, siekiant nustatyti, nuo kada pradedamas skaičiuoti ieškinio pareiškimo terminas, per kurį įmonė pagalbos gavėja gali ginčyti sprendimą užbaigti formalią tyrimo procedūrą, reikia remtis faktiniu sužinojimu apie tą sprendimą. Nesant išankstinio žinojimo, kurį galima įrodyti, akto paskelbimo Oficialiajame leidinyje data pagal teisinę fikciją laikoma faktinio sužinojimo data.

50 Trečia, Komisija pateikia kelis argumentus, kurie, kaip ji mano, patvirtina jos pateiktą SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos aiškinimą.

51 Pirma, ji remiasi šios nuostatos struktūra, teigdama, kad akto paskelbimas ir pranešimas apie jį yra lygiaverčiai, o sužinojimas apie jį – subsidiarus įvykis, palyginti su dviem pirmaisiais. Šį subsidiarumo santykį pažeidžia Bendrojo Teismo pateiktas aiškinimas, nes jeigu paskelbimas pagal Reglamento 2015/1589 32 straipsnį prilygtų paskelbimui pagal SESV 297 straipsnio 1 dalį, ieškinio pareiškimo terminas turėtų būti pradėtas skaičiuoti, taip pat ir atitinkamos valstybės narės atžvilgiu ir nepaisant pranešimo, nuo šio paskelbimo dienos.

52 Antra, Komisija mano, kad Bendrojo Teismo pateiktas aiškinimas lemia įmonių, iš kurių susigrąžinama pagalba, ir jų konkurenčių, kurios negavo pagalbos, procesinę nelygybę. Praktiškai pirmosios gautų sprendimo kopiją iš atitinkamos valstybės narės, o antrosios turėtų palaukti, kol sprendimas bus paskelbtas Oficialiajame leidinyje pagal Reglamento 2015/1589 32 straipsnį, todėl šių įmonių faktiniai ieškinio pareiškimo terminai būtų skirtingi. Toks aiškinimas taip pat lemtų Komisijos ir įmonių, iš kurių turi būti susigrąžinta pagalba, nelygybę. Komisija turėtų du mėnesius atsakyti į pagalbą gavusios įmonės pareikštą ieškinį, o dėl šio išaiškinimo šios įmonės turėtų daugiau laiko ieškiniui parengti.

53 Trečia, Bendrasis Teismas remiasi klaidingu 1998 m. kovo 10 d. Sprendimo *Vokietija / Taryba* (C-122/95, EU:C:1998:94) aiškinimu. Skirtingai nei ginčijamame sprendime, byloje, kurioje priimtas tas sprendimas, nagrinėtame sprendime nenurodytas nė vienas adresatas.

54 Ketvirta, skundžiamo sprendimo 38 punkte, kuriame Bendrasis Teismas pažymėjo, kad bendrovės WEPA galėjo subjektyviai tikėtis, jog ginčijamas sprendimas bus paskelbtas Oficialiajame leidinyje, nepaisoma ieškinio pareiškimo terminų imperatyvaus pobūdžio.

55 Vokietijos Federacinė Respublika ir bendrovės WEPA teigia, kad pirmasis pagrindas yra nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

56 Pirmajame pagrinde, pateiktame grindžiant priešpriešinius apeliacinius skundus, Komisija ginčija skundžiamo sprendimo 36–43 punktuose Bendrojo Teismo pateikto vertinimo pagrįstumą. Jos teigimu, priešingai, nei šiuose punktuose nusprendė Bendrasis Teismas, bendrovių WEPA ieškinio dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo pareiškimo terminas turėjo būti pradėtas skaičiuoti ne nuo minėto sprendimo paskelbimo Oficialiajame leidinyje dienos, bet nuo tos dienos, kai šios bendrovės faktiškai sužinojo apie šį sprendimą.

57 Šiuo aspektu reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 36–43 punktuose Bendrasis Teismas atmetė Komisijos pateiktą nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, susijusį su tuo, kad bendrovių WEPA pareikštas ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo tariamai pareikštas pavėluotai.

58 Iš kartu aiškinamų to sprendimo 36–38 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas laikėsi nuomonės, jog nagrinėjamu atveju ieškinio pareiškimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo ginčijamo sprendimo paskelbimo Oficialiajame leidinyje dienos, t. y. 2019 m. sausio 16 d., ir kad šio termino buvo laikytasi.

59 Grįsdamas šią išvadą Bendrasis Teismas minėto sprendimo 37 punkte priminė, kad sužinojimo apie aktą datos, kaip šio termino skaičiavimo pradžios, kriterijus yra subsidiarus, palyginti su akto paskelbimo ar pranešimo apie jį kriterijais. Pabrėždamas, kad paskelbimas nebuvo ginčijamo sprendimo įsigaliojimo sąlyga, to paties sprendimo 38 punkte jis pažymėjo, kad šis sprendimas turėjo būti paskelbtas Oficialiajame leidinyje pagal Reglamento 2015/1589 32 straipsnio 3 dalį, todėl bendrovės WEPA galėjo pagrįstai tikėtis, kad tas sprendimas bus paskelbtas.

60 Šiuo aspektu primintina, kad pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą „šiame straipsnyje numatyti ieškiniai pateikiami per du mėnesius nuo to akto paskelbimo arba nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo“.

61 Iš šios nuostatos formuluotės, ypač iš žodžių „[atitinkamai]“ ir „jei to nebuvo padaryta“, aiškiai matyti, kad ieškinio pareiškimo termino eigos pradžia nustatoma atsižvelgiant į nagrinėjamą situaciją ir kad trys kriterijai, kuriais remiantis gali būti pradėtas skaičiuoti šis terminas, yra hierarchinio pobūdžio.

62 Taigi ieškinio dėl panaikinimo pareiškimo terminas visų pirma pradedamas skaičiuoti nuo akto paskelbimo arba pranešimo apie jį ieškovui. Pagal minėtos nuostatos struktūrą šie du pagrindiniai kriterijai yra lygiaverčiai, t. y. nė vienas iš šių kriterijų nėra subsidiarus kito kriterijaus atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Portugalija* / *Komisija*, C-339/16 P, EU:C:2017:384, 38 punktą).

63 Kita vertus, kaip Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo skundžiamo sprendimo 37 punkte, sužinojimo apie ginčijamą aktą datos, kaip ieškinio pareiškimo termino eigos pradžios, kriterijus yra subsidiarus, palyginti su šio akto paskelbimo arba pranešimo apie jį kriterijais (šiuo klausimu žr. 1998 m. kovo 10 d. Sprendimo *Vokietija / Taryba*, C-122/95, EU:C:1998:94, 35 punktą), o tai, beje, šioje byloje neginčijama.

64 Šiuo atveju ginčijamas sprendimas, kuriuo užbaigiama formali valstybės pagalbos tyrimo procedūra, buvo skirtas atitinkamai valstybei narei, t. y. Vokietijos Federacinei Respublikai, ir apie jį jai pranešta pagal SESV 297 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą. Atitinkamai šis sprendimas buvo paskelbtas Oficialiajame leidinyje pagal Reglamento 2015/1589 32 straipsnio 3 dalį.

65 Tokiu atveju iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad akto, apie kurį turėjo būti pranešta, adresatui, t. y. atitinkamai valstybei narei, terminas pareikšti ieškinį dėl panaikinimo pradedamas skaičiuoti nuo šio pranešimo dienos, net jei aktas taip pat skelbiamas Oficialiajame leidinyje (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Portugalija* / *Komisija*, C-339/16 P, EU:C:2017:384, 37 punktą).

66 Vis dėlto iš pažodinio, teleologinio ir kontekstinio SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos, siejamos su Teisingumo Teismo jurisprudencija, aiškinimo matyti, kad kitų suinteresuotųjų šalių, kaip antai bendrovių WEPA, ieškinio dėl panaikinimo pareiškimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo akto paskelbimo Oficialiajame leidinyje, įskaitant atvejus, kai šis paskelbimas grindžiamas ne SESV 297 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, o antrinės teisės nuostata, kaip antai Reglamento 2015/1589 32 straipsnio 3 dalimi.

67 Pirma, reikia konstatuoti, kad SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos formuluotėje aktų „paskelbimas“ nurodomas bendrai (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *PPG ir SNF / ECHA*, C-625/11 P, EU:C:2013:594, 31 punktą). Taigi ši formuluotė šiai sąvokai nenustato jokios konkrečios sąlygos, visų pirma kiek tai susiję su pareigos paskelbti teisiniu pagrindu.

68 Šiuo aspektu pažymėtina, kad, kaip teigia Komisija, Teisingumo Teismas, be kita ko, yra nusprendęs, jog sąvoka „paskelbimas“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą, reiškia paskelbimą Oficialiajame leidinyje, kuris yra akto įsigaliojimo sąlyga ir yra numatytas SESV (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Portugalija / Komisija*, C-339/16 P, EU:C:2017:384, 36 punktą, 2019 m. sausio 31 d. Nutarties *Iordăchescu / Parlamentas ir kt.*, C-426/18 P, EU:C:2019:89, 22 punktą ir 2019 m. rugsėjo 5 d. Nutarties *Fryč / Komisija*, C-230/19 P, EU:C:2019:685, 15 punktą).

69 Vis dėlto, priešingai, nei teigia Komisija, iš to negalima daryti išvados, kad sąvoka „paskelbimas“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą, apima tik šį atvejį.

70 Šio sprendimo 68 punkte nurodyta jurisprudencija negali būti aiškinama atskirai, ji yra dalis Teisingumo Teismo jurisprudencijos, kurioje sąvoka „paskelbimas“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą, aiškinama plačiai. Taigi, be tame 68 punkte nurodyto atvejo, ši sąvoka apima ginčijamo akto paskelbimą Oficialiajame leidinyje, kuris išplaukia ne iš Sutartyje nustatytos pareigos, bet iš nuolatinės Europos Sąjungos institucijų praktikos (šiuo klausimu žr. 1998 m. kovo 10 d. Sprendimo *Vokietija / Taryba*, C-122/95, EU:C:1998:94, 36 ir 39 punktus) arba antrinės teisės nuostatos, kaip antai Reglamento 2015/1589 32 straipsnio 3 dalies (šiuo klausimu žr. 2008 m. lapkričio 25 d. Nutarties *S.A.BA.R. / Komisija*, C-501/07 P, EU:C:2008:652,

23 punktą), ar net paskelbimą Sąjungos institucijos, įstaigos ar organo interneto svetainėje, kai tai numatyta antrinėje teisėje (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *PPG ir SNF / ECHA*, C-625/11 P, EU:C:2013:594, 30–32 punktus).

71 Antra, kalbant apie SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos tikslus, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją ieškinio pareiškimo terminai pagal šią nuostatą yra imperatyvūs ir šalys bei teismas neturi dėl jų diskrecijos. Jie buvo nustatyti siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir išvengti begalinio teisinių pasekmių sukeliančių Sąjungos aktų kvestionavimo, taip pat bet kokios diskriminacijos ar savivalės vykdant teisingumą (šiuo klausimu žr. 1967 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Muller-Collignon / Komisija*, 4/67, EU:C:1967:51, p. 479; 1997 m. sausio 23 d. Sprendimo *Coen*, C-246/95, EU:C:1997:33, 21 punktą; 2010 m. lapkričio 16 d. Nutarties *Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert / Komisija*, C-73/10 P, EU:C:2010:684, 52 punktą ir 2019 m. sausio 31 d. Nutarties *Iordăchescu / Parlamentas ir kt.*, C-426/18 P, EU:C:2019:89, 21 punktą).

72 Viena vertus, kalbant apie sprendimą, kaip antai ginčijamą sprendimą, kuriuo užbaigiama formali valstybės pagalbos tyrimo procedūra, atrodo, kad, skirtingai nei sužinojimo data, akto paskelbimo Oficialiajame leidinyje data, siekiant teisinio tikrumo, gali būti objektyviai ir tiksliai nustatyta visų suinteresuotųjų šalių, kurioms nebuvo pranešta apie šį sprendimą, atžvilgiu. Šiuo atžvilgiu nesvarbu, ar šalys galėjo susipažinti su šiuo aktu iki jo paskelbimo.

73 Be to, tai paaiškina, kodėl, atsižvelgiant į bendrą SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos struktūrą ir siekiant teisinio saugumo, paskelbimo datai teikiama pirmenybė prieš sužinojimo datą, kuri, kaip priminta šio sprendimo 63 punkte, yra subsidiarus ieškinio pareiškimo termino pradžios kriterijus. Taigi negalima pritarti Komisijai, kuri iš tikrųjų siūlo pakeisti šių dviejų SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje nurodytų kriterijų santykį.

74 Kita vertus, priešingai, nei teigia Komisija, šio sprendimo 66 ir 70 punktuose pateiktas aiškinimas taip pat leidžia išvengti bet kokios diskriminacijos ar savivalės vykdant teisingumą ir taip užtikrinti valstybės pagalbos gavėjų ir konkuruojančių įmonių procesinę lygybę. Visoms šioms suinteresuotosioms šalims ieškinio pareiškimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos pačios dienos, t. y. nuo sprendimo paskelbimo Oficialiajame leidinyje. Be to, kadangi Komisija yra tokio sprendimo autorė ir turi pareigą jį paskelbti Oficialiajame leidinyje, ji negali pagrįstai remtis argumentu, susijusiu su tariama nelygybe jos nenaudai.

75 Trečia, kalbant apie kontekstą, Sutarčių struktūra taip pat paneigia Komisijos siūlomą griežtą sąvokų „paskelbimas“, vartojamų atitinkamai SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje ir 297 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, paralelę. Šiuo aspektu pakanka konstatuoti, kad nors šias dvi nuostatas apima SESV šeštosios dalies I antraštinė dalis, jomis reglamentuojamas ne tas pats dalykas. Pirmoji yra jos 1 skyriuje, skirtame institucijoms, o konkrečiau – jo 5 skirsnyje, skirtame Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, o antroji yra 2 skyriuje, skirtame Sąjungos teisės aktams ir jų priėmimo procedūroms.

76 Dėl visų šių priežasčių darytina išvada, kad skundžiamo sprendimo 36–43 punktuose Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, jog ieškinio pareiškimo terminas bendrovių WEPA atveju prasidėjo ginčijamo sprendimo paskelbimo Oficialiajame leidinyje dieną.

77 Taigi pirmasis priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

Dėl antrojo pagrindo

Šalių argumentai

78 Antrajame pagrinde, pateiktame grindžiant priešpriešinius apeliacinius skundus, Komisija kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis padarė teisės klaidą skundžiamo sprendimo 41 punkte.

79 Tame 41 punkte teigdamas, kad „nebuvo įrodyta, jog šiuo atveju [bendrovės WEPA] turėjo „nepaneigiamų žinių“ apie ginčijamą sprendimą“ prieš jį paskelbiant, Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes ir įrodymus. Atsižvelgiant į Komisijos Bendrajame Teisme pateiktus įrodymus, akivaizdu, kad šios bendrovės sužinojo apie ginčijamo sprendimo egzistavimą prieš jį paskelbiant Oficialiajame leidinyje, t. y. vėliausiai 2018 m. rugsėjo 26 d.

80 Vokietijos Federacinė Respublika ir bendrovės WEPA mano, jog atsižvelgiant į tai, kad pirmasis apeliacinių skundų pagrindas yra nepagrįstas, antrasis pagrindas neturi reikšmės šių apeliacinių skundų nagrinėjimo baigčiai. Šios bendrovės priduria, kad bet kuriuo atveju antrasis pagrindas yra ir nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

81 Skundžiamo sprendimo 41 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog „bet kuriuo atveju nebuvo įrodyta, jog šioje byloje [bendrovės WEPA] turėjo „nepaneigiamų žinių“ apie ginčijamą sprendimą“.

82 Šiuo aspektu žodžių junginys „bet kuriuo atveju“ rodo, kad šis motyvas yra perteklinis skundžiamo sprendimo motyvas. Remiantis suformuota jurisprudencija, dėl Bendrojo Teismo sprendimo perteklinių motyvų pateikti argumentai negali lemti šio sprendimo panaikinimo, todėl yra nereikšmingi (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *United Parcel Service / Komisija*, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

83 Taigi antrasis priešpriešinių apeliacinių skundų pagrindas turi būti atmestas kaip nereikšmingas.

84 Vadinasi, priešpriešiniai apeliaciniai skundai turi būti atmesti visos apimties.

Dėl pagrindinių apeliacinių skundų

85 Grįsdamos apeliacinį skundą byloje C-795/21 P bendrovės WEPA nurodo du pagrindus, susijusius su, pirma, faktinių aplinkybių iškraipymu ir nacionalinės teisės turinio ir apimties nepaisymu ir, antra, valstybės pagalbos, suteiktos iš „valstybinių išteklių“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, buvimo sąlygų nepaisymu.

86 Grįsdama apeliacinį skundą byloje C-796/21 P Vokietijos Federacinė Respublika, palaikoma bendrovių WEPA, nurodo vienintelį pagrindą, susijusį su SESV 107 straipsnio 1 dalies pažeidimu. Šis pagrindas iš esmės sutampa su antruoju pagrindu, kurį bendrovės WEPA, palaikomos Vokietijos Federacinės Respublikos, pateikė apeliaciniam skundui byloje C-795/21 P pagrįsti.

Dėl pirmojo pagrindo byloje C-795/21 P

Šalių argumentai

87 Pirmajame apeliacinio skundo pagrinde bendrovės WEPA kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis iškraipė faktines aplinkybes ir nepaisė nacionalinės teisės turinio ir apimties. Šį pagrindą formaliai sudaro trys dalys.

88 Pirmoje dalyje bendrovės WEPA tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 12, 66, 93 ir 99 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, kad *BNetzA* nustatė privalomą ginčijamos priemokos dydį. Šiuo aspektu iš ginčijamo sprendimo 61, 75 ir 123 konstatuojamųjų dalių matyti, kad šios priemokos dydį nustatė tinklo operatoriai. Tas pats pasakytina apie 2012 m., už kuriuos jos pirmą kartą gavo tą priemoką. *BNetzA* niekada nebuvo nustačiusi priemokos dydžio. Kiek tai susiję su šiais 2012 m., *BNetzA* tik įvertino bendrą tinklo operatorių patirtų nuostolių sumą, tačiau nenustatė ginčijamos priemokos dydžio, nes dėl tokio nustatymo reikėtų atsižvelgti į kitus veiksnius.

89 Antroje dalyje bendrovės WEPA iš esmės ginčija skundžiamo sprendimo 93 punktą. Priešingai, nei tame punkte teigė Bendrasis Teismas, *BNetzA* perdavimo tinklo operatoriams nenustatė „labai detalaus“ [ginčijamos priemokos] apskaičiavimo metodo“. Taigi Bendrojo Teismo išvada prieštarauja ginčijamo sprendimo 61, 75 ir 123 konstatuojamosioms dalims. *BNetzA* reikalavimai yra labai bendri ir susiję su numatomu pajamų netekimu ir nuostoliais per ateinančius metus. Nebuvo jokio reikalavimo dėl to, kaip konkrečiai perdavimo tinklo operatoriai turėjo apskaičiuoti ginčijamą priemoką, remdamiesi numatomu pajamų netekimu.

90 Trečioje dalyje bendrovės WEPA kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis iškraipė faktines aplinkybes, kai skundžiamo sprendimo 93, 94, 99, 106 ir paskesniuose punktuose tvirtino, jog ginčijama priemoka visiškai padengė negautas pajamas. Nacionalinėje teisėje reglamentuojamas tik skolinių reikalavimų, turimų nuo mokesčių atleistų bazinės apkrovos vartotojų atžvilgiu, kurie negali būti vykdomi dėl jų nemokumo, išieškojimo klausimas, ir atmetama galimybė tokius reikalavimus dengti iš ginčijamos priemokos. Taigi nuostoliai, susiję su šių vartotojų nemokumu, dengiami iš tinklo operatorių, o ne iš valstybės nuosavų išteklių. Be to, tinklo operatoriai taip pat turėtų padengti kitas išlaidas, t. y. kapitalo sąnaudas ir *BNetzA* mokamus administracinius mokesčius.

91 Savo atsiliepime bendrovės WEPA taip pat nurodo, kad skundžiamo sprendimo 94, 99 ir 106 bei paskesniuose punktuose trūksta motyvų, nes Bendrasis Teismas bent jau glaustai ir suprantamai nemotyvavo to, kodėl nereikia atsižvelgti į tinklo operatorių negautas pajamas, kurių neapėmė ginčijama priemoka.

92 Komisija mano, kad apeliacinio skundo byloje C-795/21 P pirmojo pagrindo trys dalys yra akivaizdžiai nepagrįstos ir kad tam tikri argumentai bet kuriuo atveju nepriimtini.

Teisingumo Teismo vertinimas

93 Visų pirma, kalbant apie argumentus, susijusius su klaidomis, kurias Bendrasis Teismas padarė analizuodamas Vokietijos teisę, reikia priminti, kad iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos matyti, jog apeliacinis skundas paduodamas tik teisės klausimais. Todėl tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nustatyti ir vertinti bylai reikšmingas faktines aplinkybes ir įrodymus. Faktinių

aplinkybių ir įrodymų vertinimas, išskyrus tuos atvejus, kai jie buvo iškraipyti, nėra teisės klausimas, dėl kurio galima pateikti apeliacinį skundą Teisingumo Teismui (2021 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija / Fútbol Club Barcelona*, C-362/19 P, EU:C:2021:169, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

94 Taigi, kiek tai susiję su Bendrojo Teismo pateiktų nacionalinės teisės vertinimų, kurie valstybės pagalbos srityje yra faktinių aplinkybių vertinimas, nagrinėjimu apeliaciniame procese, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją tik patikrinti, ar ši teisė nebuvo iškraipyta (2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 79 punktas ir 2023 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Komisija / Amazon.com ir kt.*, C-457/21 P, EU:C:2023:985, 20 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos dokumentų, nesant reikalo iš naujo vertinti faktinių aplinkybių ir įrodymų (2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 80 punktas).

95 Be to, kai apeliantas tvirtina, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes ar įrodymus, pagal SESV 256 straipsnį, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmą pastraipą ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punktą jis turi tiksliai nurodyti, kokius įrodymus Bendrasis Teismas iškraipė, ir įrodyti nagrinėjimo klaidas, dėl kurių Bendrasis Teismas, atlikdamas vertinimą, šitaip iškraipė įrodymus (2016 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija ir Orange*, C-486/15 P, EU:C:2016:912, 99 punktas ir 2022 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Yieh United Steel / Komisija*, C-79/20 P, EU:C:2022:305, 53 punktas).

96 Atsižvelgiant būtent į šiuos priminimus reikia nagrinėti pirmąjį bendrovių WEPA apeliacinio skundo pagrindą, susijusį su nacionalinės teisės ir faktinių aplinkybių iškraipymu.

97 Dėl šio pagrindo pirmos dalies reikia konstatuoti, kad, pirma, šių bendrovių teiginys, jog Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, kai nusprendė, kad *BNetzA* nustatė privalomą ginčijamos priemokos dydį, grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu.

98 Iš skundžiamo sprendimo 12, 66, 93 ir 99 punktų, kurie ginčijami šiuo teiginiu, visumos vienareikšmiškai matyti, kad Bendrasis Teismas nusprendė, jog ginčijamą priemoką perdavimo tinklo operatoriai turėjo apskaičiuoti remdamiesi *BNetzA* nustatytu metodu ir kad, kiek tai susiję su 2012 m., *BNetzA* nustatė bendrą šios priemokos dydį. Toks aiškinimas aiškiai išplaukia iš to sprendimo 66 punkto. Tai, kad minėto sprendimo 12 punkte nebuvo pavartotas būdvardis „bendras“, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės, nes Bendrasis Teismas aiškiai rėmėsi tuo, kad to paties sprendimo motyvuose buvo atsižvelgta į pradinę bendrą sumą. Be to, to paties sprendimo 93 punkte jis rėmėsi pradinio ginčijamos priemokos dydžio nustatymu dėl 2012 m. (kaip galima lengvai suprasti, tai yra bendras dydis), o dėl kitų metų – *BNetzA* nustatytu šios priemokos apskaičiavimo metodu. Vien tai, kad skundžiamo sprendimo 99 punkte kalbama apie „ginčijamą priemoką, apskaičiuotą *BNetzA* (dėl 2012 m.)“, negali lemti kitokios išvados, nes ši formuluotė, nors ir netiksli, tikrai gali būti suprantama kaip nuoroda į bendrą šios priemokos dydį, o tai patvirtina viso skundžiamo sprendimo turinys. Šiame 99 punkte taip pat daroma nuoroda į metodą, kurį *BNetzA* nustatė dėl 2013 m.

99 Remiantis ginčijamo sprendimo 61, 75 ir 123 konstatuojamosiomis dalimis, į kurias daro nuorodą bendrovės WEPA, negalima daryti jokios kitos išvados. Iš šių konstatuojamųjų dalių matyti, kad nors perdavimo tinklo operatoriai turėjo nustatyti konkretų ginčijamos priemokos dydį, Komisija, kaip ir Bendrasis Teismas, taip pat nurodė, kad šiuo atžvilgiu jie turėjo laikytis *BNetzA* nustatytos sistemos ir metodo.

100 Antra, reikia pažymėti, kad tiek, kiek dėstydamos šį teiginį, susijusį su ginčijamos priemokos nustatymu, bendrovės WEPA pabrėžia tinklo operatorių diskreciją, jų argumentais ginčijamas faktinių aplinkybių vertinimas, tačiau neįrodomas iškraipymas, o tai pagal šio sprendimo 93 punkte primintą jurisprudenciją nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese.

101 Dėl šio pagrindo antros dalies reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 93 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog „dėl antrų schemos taikymo metų [2011 m.] *BNetzA* sprendime buvo nustatytas labai išsamus [ginčijamos] priemokos apskaičiavimo metodas“. Jis pridūrė, kad pagal šį metodą „perdavimo tinklo operatoriai turėjo nustatyti, pirma, numatomus nuostolius, atsirandančius dėl [ginčijamo] atleidimo nuo mokesčių, palyginti su visų tinklo mokesčių sumokėjimu, ir, antra, tikėtiną suvartojimą, kad galėtų nustatyti ginčijamos priemokos dydį už kilovatvalandę, atsižvelgdami į priešpaskutiniais metais gautas pajamas“, ir kad „perdavimo tinklo operatoriai turėjo kasmet koreguoti ginčijamos priemokos dydį, atsižvelgdami į realius ankstesnių metų finansinius poreikius“. Šiuose teiginiuose iš esmės pakartojamos ginčijamo sprendimo 37 ir 39 konstatuojamosios dalys.

102 Šiuo aspektu, pirma, neabejotina, kad bendrovės WEPA ginčija ne konkrečiai ginčijamos priemokos apskaičiavimo metodo apibūdinimą, o šio metodo kvalifikavimą kaip „labai išsamų metodą“. Net jeigu toks kvalifikavimas būtų klaidingas, tai neturėtų jokios įtakos Bendrojo Teismo atliktai pačiai to metodo analizei. Taigi Bendrojo Teismo negalima kaltinti šiuo aspektu iškraipius nacionalinę teisę.

103 Kita vertus, bendrovių WEPA argumentai dėl perdavimo tinklo operatorių diskrecijos apskaičiuojant ginčijamą priemoką galiausiai prieštarauja ginčijamo sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje pateiktai išvadai, kad šie operatoriai neturi jokios diskrecijos. Taigi bendrovės WEPA Teisingumo Teismo prašo iš naujo įvertinti ginčijamos priemokos nustatymo metodą, o tai, nesant jokio iškraipymo, nepriklauso jo jurisdikcijai apeliacinio skundo stadijoje.

104 Dėl trečios dalies reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 90, 91, 93, 94, 99, 106 ir 107 punktuose Bendrasis Teismas, pateikdamas nuorodą į 2011 m. *BNetzA* sprendimą, pritarė ginčijamame sprendime Komisijos padarytai išvadai, kad ginčijamos priemokos mechanizmas užtikrino visišką nuostolių, kurios tinklo operatoriai patirdavo dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių, kompensavimą, nes šios priemokos dydis buvo pritaikytas prie dėl šio atleidimo reikalingų išteklių dydžio. Be kita ko, to sprendimo 94 punkte jis pridūrė, kad dėl nemokumo, kurį ekonomiškai patiria skirstomojo tinklo operatoriai, prarastos pajamos nėra pajamų praradimas, kaip tai suprantama pagal nagrinėjamą schemą, ir yra pateisinamas tuo, kad tinklo operatorių ir galutinių ginčijamos priemokos mokėtojų santykiai reglamentuojami privatinės teisės.

105 Taip Bendrasis Teismas pakankamai išdėstė motyvus, dėl kurių atmetė bendrovių WEPA argumentus, susijusius su tuo, kad buvo kompensuojami ne visi dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių patirti nuostoliai.

106 Iš esmės išvada, kad 2011 m. *BNetzA* sprendime numatytas ginčijamos priemokos dydžio nustatymo metodas turėjo leisti padengti visas išlaidas, susijusias su ginčijamu atleidimu nuo mokesčių, yra susijusi su Bendrojo Teismo atliktu faktinių aplinkybių vertinimu, kurio Teisingumo Teismas neturi tikrinti apeliacinio skundo stadijoje. Tas pats pasakytina apie konkretų klausimą, ar iš ginčijamos priemokos iš tikrųjų buvo padengiami visi nuostoliai ir

išlaidos, susiję su ginčijamu atleidimu nuo mokesčių, ir beviltiškos skolos, susijusios su bazinės apkrovos vartotojų, kurie klaidingai pasinaudojo šiuo atleidimu, nemokumu. Bendrovės WEPA neįrodė kokio nors iškraipymo šiuo atžvilgiu.

107 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, visas tris bendrovių WEPA pateikto pirmojo pagrindo dalis reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas. Taigi reikia atmesti visą šį pagrindą.

Dėl byloje C-795/21 P pateikto antrojo pagrindo ir byloje C-796/21 P pateikto vienintelio pagrindo

108 Apeliacinio skundo byloje C-795/21 P antrajame pagrinde ir apeliacinio skundo byloje C-796/21 P vieninteliame pagrinde atitinkamai bendrovės WEPA ir Vokietijos Federacinė Respublika kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis pažeidė SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes klaidingai nusprendė, jog ginčijamas atleidimas nuo mokesčių yra pagalba, suteikta iš „valstybinių išteklių“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

109 Jų argumentai iš esmės pateikti dėl trijų klausimų, susijusių su, pirma, teisiniu kriterijumi, pagal kurį vertinamas priemonės, suteiktos iš „valstybinių išteklių“, buvimas, antra, privalomo mokesčio buvimu ir, trečia, valstybės kontrole.

Dėl teisinio kriterijaus, pagal kurį vertinamas priemonės, suteiktos iš „valstybinių išteklių“, buvimas

– *Šalių argumentai*

110 Bendrovių WEPA antrojo pagrindo pirmos dalies pirmame prieštaravime bei antros dalies antrame ir trečiame prieštaravimuose ir Vokietijos Federacinės Respublikos vienintelio pagrindo pirmoje dalyje Bendrasis Teismas iš esmės kaltinamas tuo, kad vertindamas nagrinėjamų išteklių valstybinį pobūdį taikė klaidingą teisinį kriterijų.

111 Pirma, antrojo pagrindo pirmoje dalyje bendrovės WEPA iš esmės teigia, kad skundžiamo sprendimo 77–96 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog ginčijama priemoka yra „mokestis“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, taigi tai reiškia pagalbą, suteiktą iš „valstybinių išteklių“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Jų teigimu, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, suformuotos, be kita ko, 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, EU:C:2008:413), 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Association Vent De Colère! ir kt.* (C-262/12, EU:C:2013:851), 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendime *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671), 2019 m. kovo 28 d. Sprendime *Vokietija / Komisija* (C-405/16 P, EU:C:2019:268), 2019 m. gegužės 15 d. Sprendime *Achema ir kt.* (C-706/17, EU:C:2019:407) ir 2021 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *FVE Holýšov I ir kt. / Komisija* (C-850/19 P, EU:C:2021:740), matyti, kad toks „mokestis“ egzistuoja tik tuo atveju, kai valstybė narė viešosios valdžios aktu vienašališkai įpareigoja šio akto adresatą jį sumokėti. Skundžiamo sprendimo 77 punkte Bendrasis Teismas rėmėsi kitokiu, taigi klaidingu, kriterijumi, kai nagrinėjo, ar šios valstybės nustatyta ginčijama priemoka vykdant teisinę prievolę buvo visiškai perkeliama galutiniams šios priemokos mokėtojams.

112 Be to, kadangi neatsižvelgė į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, Bendrasis Teismas nepatikrino, ar mokėtojas turėjo teisinę prievolę sumokėti.

113 Antra, Teisingumo Teismui pateiktose rašytinėse pastabose bendrovės WEPA (antrojo pagrindo antros dalies trečiame prieštaravime) ir Vokietijos Federacinė Respublika ginčijo atitinkamai skundžiamo sprendimo, viena vertus, 62 ir paskesnius punktus, 76, 79 ir 110 punktus ir, kita vertus, 62–64 ir 76 punktus, motyvuodamos tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog siekiant nustatyti, ar nagrinėjami ištekliai yra valstybinio pobūdžio, privalomo mokesčio, tenkančio vartotojams ar galutiniams klientams, buvimas ir valstybės vykdoma lėšų ar jų valdytojų kontrolė yra du elementai, „sudarantys alternatyvą“. Priešingai, kaip matyti iš jurisprudencijos, suformuotos, be kita ko, 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, EU:C:2008:413, 66, 69, 70, 72 ir 75 punktai), 2019 m. kovo 28 d. Sprendime *Vokietija / Komisija* (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 72 punktas), 2019 m. gegužės 15 d. Sprendime *Achema ir kt.* (C-706/17, EU:C:2019:407) ir 2021 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *FVE Holýšov I ir kt. / Komisija* (C-850/19 P, EU:C:2021:740), tai yra kumuliaciniai kriterijai.

114 Be to, antrojo pagrindo antros dalies antrame prieštaravime bendrovės WEPA teigia, kad turi būti tenkinamas trečiasis kriterijus. Taigi iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad turi būti nustatytas pakankamai tiesioginis ginčijamos priemokos ir valstybės biudžeto ryšys, kad būtų galima daryti išvadą, jog egzistuoja „iš valstybinių išteklių suteikta“ pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Nei ginčijamame sprendime, nei skundžiamame sprendime nėra duomenų, kuriais remiantis būtų galima daryti išvadą, kad ginčijama priemoka turi tokį ryšį su valstybės biudžetu. Be to, iš Komisijos ir Bendrojo Teismo išvadų matyti, kad nei *BNetzA*, nei jokia kita valstybės institucija neprisiėmė atsakomybės už visišką negautų pajamų kompensavimą.

115 Vokietijos Federacinės Respublikos nuomone, toks alternatyviais kriterijais grindžiamas Bendrojo Teismo aiškinimas prieštarauja skundžiamo sprendimo 97–109 punktams, kuriuose Bendrasis Teismas nagrinėjo valstybės kontrolės buvimą, nors jau buvo konstatavęs privalomo mokesčio egzistavimą.

116 Trečia, Vokietijos Federacinės Respublikos teigimu, šio Bendrojo Teismo požiūrio taip pat nepatvirtina SESV 30 ir 110 straipsniai, kuriais iš esmės siekiama panaikinti ir uždrausti protekcionistines priemones.

117 Ketvirta, Vokietijos Federacinė Respublika tvirtina, kad SESV 107 straipsnio 1 dalies aiškinimas, pagal kurį reikia preziumuoti, jog bet koks mokestis yra valstybės kilmės, neatsižvelgiant į šia nuostata siekiamus tikslus, yra teisiškai klaidingas. Toks aiškinimas lemia Sutartyse nenumatytą pasekmę, t. y. kad bet koks rinkos kainų reguliavimas lemia valstybinių išteklių naudojimą, todėl apie jį turi būti pranešta pagal SESV 108 straipsnį. Toks reguliavimas patenka į laisvo prekių judėjimo, o ne į valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį.

118 Komisija ginčija bendrovių WEPA pateikto antrojo pagrindo antros dalies antrojo prieštaravimo pagrįstumą ir mano, kad šio pagrindo pirma dalis bei antros dalies trečias prieštaravimas ir Vokietijos Federacinės Respublikos nurodyto vienintelio pagrindo pirma dalis yra nereikšmingi.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

119 Bendrovės WEPA ir Vokietijos Federacinė Respublika iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis taikė klaidingą teisinį kriterijų, kai nustatė, ar dėl ginčijamos priemokos gautos sumos yra suteiktos iš „valstybinių išteklių“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

120 Pagal suformuotą jurisprudenciją, norint priemonę kvalifikuoti kaip „valstybės pagalbą“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, turi būti tenkinamos keturios sąlygos, t. y. turi būti valstybės intervencija arba panaudoti „valstybiniai ištekliai“, ši intervencija turi galėti daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, minėta intervencija turi suteikti atrankinį pranašumą jos gavėjui ir šia intervencija turi būti iškraipoma ar gali būti iškraipyta konkurencija (2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

121 Kiek tai susiję su pirmąja iš šių sąlygų, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad priemonė gali būti laikoma valstybės arba „iš valstybinių išteklių“ suteikta pagalba, jei ji, pirma, suteikta tiesiogiai ar netiesiogiai iš šių išteklių ir, antra, priskirtina valstybei narei (2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

122 Konkrečiai kalbant apie sąlygą, kad nauda turi būti suteikta „iš valstybinių išteklių“, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje suformulavo du kriterijus, leidžiančius nustatyti, kad lėšos, iš kurių pagal nacionalinės teisės aktus suteikiama mokesčių lengvata, yra „valstybiniai ištekliai“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 34, 38, 39 ir 42 punktus).

123 Taigi, pirma, lėšos, gautos iš mokesčių ar kitų pagal nacionalinės teisės aktus privalomų rinkliavų ir administruojamos bei skirstomos pagal šiuos teisės aktus, yra „valstybiniai ištekliai“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 38 punktas).

124 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kurioje patikslintas šis kriterijus, sumos, gautos dėl kainos priedo, kurį valstybė nustatė elektros energijos pirkėjams, prilygsta mokesčiui, kuriuo apmokestinama elektros energija, ir jos yra „valstybiniai ištekliai“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Kad būtų taip kvalifikuojamos, lėšos turi būti gautos iš atitinkamos valstybės narės teisės aktuose nustatytų privalomų įmokų ir turi būti administruojamos bei skirstomos pagal šiuos teisės aktus, neatsižvelgiant į tai, ar pagal nacionalinę teisę finansavimo mechanizmas siaurąja prasme priskirtinas prie fiskalinių rinkliavų kategorijos. Kita vertus, nepakanka, kad tinklo operatoriai į elektros energijos pardavimo savo galutiniams vartotojams kainą įtraukia papildomas išlaidas, atsiradusias dėl jų pareigos pirkti iš tam tikrų energijos šaltinių pagamintą elektros energiją teisės aktuose nustatytais tarifais, jei šį kompensavimą lemia ne teisinė prievolė, o tik praktika. Tokiu atveju mokestis negalėtų būti laikomas privalomu (šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 34–37 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

125 Antra, to, kad valstybė atlieka nuolatinę lėšų kontrolę, taigi jomis disponuoja kompetentingos nacionalinės institucijos, pakanka, kad jos būtų laikomos „valstybiniais ištekliais“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą (2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

126 Šio sprendimo 123 ir 125 punktuose nurodyti kriterijai yra alternatyvūs ir leidžia nustatyti, ar priemonė yra suteikta panaudojant „valstybinius išteklius“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES*, C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1, 42 punktą), kaip per teismo posėdį pripažino Vokietijos Federacinė Respublika, atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą dėl 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES* (C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1) apimties.

127 Vadinasi, pirma, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 62–64 ir 76 punktuose nusprendė, kad valstybinis išteklių pobūdis, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, gali būti nustatytas pagal dvi alternatyvias sąlygas, iš kurių viena susijusi su vartotojams ar galutiniams klientams tenkančiu privalomu mokesčiu, o kita – su valstybės vykdoma sistemos administravimo, visų pirma lėšų ar šių lėšų valdytojų kontrole. Atsižvelgiant į Vokietijos Federacinės Respublikos per teismo posėdį pateiktus atsakymus, reikia atmesti visus šios valstybės narės argumentus, kuriais ginčijamas šis vertinimas.

128 Bendrovių WEPA argumentai, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nėra nustatyta alternatyvių kriterijų, grindžiamų būtent Teisingumo Teismo jurisprudencija, kurią jis priminė 2023 m. sausio 12 d. Sprendime *DOBELES HES* (C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1) ir iš kurios padarė išvadą, kad yra du alternatyvūs kriterijai. Taigi šie argumentai taip pat turi būti atmesti.

129 Be to, tiek, kiek bendrovės WEPA tvirtina, kad Bendrasis Teismas turėjo taikyti sąvoką „mokestis“, suprantamą kaip vienašalis mokėjimo pareigos nustatymas valdžios institucijos aktu, ir kriterijų, susijusį su pakankamai tiesioginio ryšio tarp valstybės biudžeto ir ginčijamos priemokos buvimu, reikia konstatuoti, kad, remiantis šio sprendimo 123–125 punktuose išdėstyta Teisingumo Teismo jurisprudencija, nė vienoje iš Bendrojo Teismo teisingai nustatytų alternatyvų tokia sąvoka ir toks kriterijus neminimi. Privalomo mokesčio, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 123 punkte nurodytą jurisprudenciją, egzistavimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į šio sprendimo 124 punkte nurodytus elementus. Jie buvo nustatyti Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, išdėstytoje skundžiamo sprendimo 55–62 punktuose ir apibendrintoje 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo DOBELES HES (C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1) 34–37 punktuose, ir tai šiuose apeliaciniuose skunduose konkrečiai neginčijama. Tikrindamas, kaip jis nurodė skundžiamo sprendimo 76 ir 77 punktuose, ar ginčijamą priemoką nustatė valstybė ir ar ji nustačius teisinę prievolę buvo visiškai perkelta galutiniams šios priemokos mokėtojams, Bendrasis Teismas laikėsi šios jurisprudencijos.

130 Antra, priešingai, nei teigia Vokietijos Federacinė Respublika, Bendrojo Teismo negalima kaltinti tuo, kad jis skundžiamo sprendimo 97–109 punktuose manė esant tikslinga nagrinėti, ar yra vykdoma iš ginčijamos priemokos gautų lėšų ar tinklo operatorių valstybės kontrolė, prieš tai to sprendimo 96 punkte konstatavęs, kad egzistuoja parafiskalinis mokestis arba privalomas mokestis, susijęs su valstybinių išteklių naudojimu.

131 Tiesa, Bendrasis Teismas galėjo atsisakyti šio valstybės kontrolės buvimo nagrinėjimo, atsižvelgdamas į alternatyvų dviejų jo nagrinėtų kriterijų pobūdį. Vis dėlto niekas nedraudžia Bendrajam Teismui, be kita ko, dėl tinkamo teisingumo vykdymo tęsti motyvavimo pertekliniais argumentais, kaip antai nagrinėjamu atveju susijusiais su valstybės kontrolės buvimu, taip, kaip Teisingumo Teismas tai padarė 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *DOBELES HES* (C-702/20 ir C-17/21, EU:C:2023:1) 41 punkte.

132 Trečia, tiek, kiek Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad prezumpcija, jog bet kokio mokesčio šaltinis yra valstybė, prieštarauja SESV 107 straipsnio 1 dalies tikslams, jos argumentai grindžiami klaidinga prielaida ir klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu.

133 Viena vertus, kaip matyti iš šio sprendimo 123 punkto, „valstybiniais ištekliais“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą, gali būti laikomos ne iš bet kokių mokesčių gaunamos lėšos, o tik tos, kurios gaunamos iš nacionalinės teisės aktuose numatyto privalomo mokesčio ir kurios valdomos ir skirstomos pagal šiuos teisės aktus. Kita vertus, kaip pažymėta šio sprendimo

129 punkte, Bendrasis Teismas, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 76 ir 77 punktų, konkrečiai siekė patikrinti, ar ginčijama priemoka buvo nustatyta valstybės ir ar vykdant teisės aktuose nustatytą pareigą ji visa perkeliama galutiniams šios priemokos mokėtojams.

134 Ketvirta, kiek tai susiję su Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktais argumentais dėl SESV 30 ir 110 straipsnių, reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 85 punkte nurodytame pertekliniame motyve, kuris pradedamas dalelyte „beje“, Bendrasis Teismas atsižvelgė į jurisprudenciją, susijusią su šiomis nuostatomis. Tuo remdamasis jis padarė išvadą, kad nesvarbu, kas turi prievolę mokėti mokestį, jei tas mokestis susijęs su nagrinėjamu produktu arba su šiam produktui būtina veikla. Jis pridūrė, kad lemiamas veiksnys yra tai, kad mokestį renkantiems subjektams valstybė yra suteikusi įgaliojimus administruoti valstybinius išteklius, o ne tik įpareigojusi juos pirkti iš nuosavų finansinių išteklių.

135 Kadangi šiame punkte nurodytas perteklinis motyvas, jį kritikuojantys argumentai yra nereikšmingi.

136 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas rėmėsi jurisprudencija, susijusia su SESV 30 ir 110 straipsniais, ne tam, kad įvertintų ginčijamą priemoką pagal šias nuostatas, o tam, kad patvirtintų savo atliktą šios priemokos analizę pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Taigi Bendrojo Teismo negalima kaltinti tuo, kad jis supainiojo skirtingas teisines sistemas, įtvirtintas atitinkamai pirmose dviejose SESV nuostatose ir trečioje nuostatoje.

137 Galiausiai, kalbant apie šio sprendimo 112 ir 114 punktuose nurodytus bendrovių WEPA argumentus, kad nagrinėjamu atveju galutiniams elektros energijos vartotojams nebuvo nustatyta pareigos mokėti ir kad nebuvo kompensuojamos prarastos pajamos, pažymėtina, kad jie susiję su Bendrojo Teismo atliktų privalomo mokesčio buvimo vertinimų pagrįstumo nagrinėjimu. Todėl jie bus analizuojami atliekant šį nagrinėjimą.

138 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, išskyrus pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytą išlygą, bendrovių WEPA antrojo pagrindo pirmą dalį ir antros dalies antrą ir trečią prieštaravimus, taip pat Vokietijos Federacinės Respublikos vienintelio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip iš dalies nereikšmingus ir iš dalies nepagrįstus.

Dėl privalomo mokesčio buvimo

– *Šalių argumentai*

139 Tam tikruose bendrovių WEPA argumentuose, nurodytuose šio sprendimo 112 ir 114 punktuose, ir Vokietijos Federacinės Respublikos vienintelio pagrindo antroje dalyje iš esmės teigiama, kad skundžiamo sprendimo 78 ir 82–89 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai taikė SESV 107 straipsnio 1 dalį, ginčijamą priemoką kvalifikuodamas kaip parafiskalinį mokestį arba kaip privalomą mokestį.

140 Viena vertus, bendrovės WEPA kaltina Bendrąjį Teismą nepatikrinus, ar mokėtojas turėjo teisinę prievolę sumokėti. Jų teigimu, neginčijama, kad 2011 m. *BNetzA* sprendime tokia prievolė nenustatyta ir jis neskirtas tinklo naudotojams, todėl pareiga mokėti ginčijamą priemoką buvo išimtinai sutartinio pobūdžio. Net jeigu pagal tą sprendimą egzistuotų pareiga rinkti ginčijamą

priemoką ir perkelti ją tinklo naudotojams, tokios pareigos nepakaktų, kad būtų galima konstatuoti valstybės išteklių naudojimą. Be to, *BNetzA* nenustatė šios priemokos dydžio ir jos nerinko. Ji neturi jokių įgaliojimų disponuoti surinktomis sumomis.

141 Kita vertus, bendrovės WEPA tvirtina, kad, kaip matyti iš Komisijos ir Bendrojo Teismo išvadų, nei *BNetzA*, nei jokia kita valstybės institucija neprisiėmė atsakomybės už visišką negautų pajamų kompensavimą.

142 Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad, viena vertus, be kita ko, skundžiamo sprendimo 77, 82, 83 ir 85 punktuose, Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, jog elektros energijos tiekėjo ir galutinio vartotojo santykiai nėra lemiami konstatuojant, kad egzistuoja privalomas mokestis, remdamasis klaidingu motyvu, kad ginčijama priemoka buvo renkama ne už elektros energijos suvartojimą, o už naudojimąsi tinklu. Kita vertus, to sprendimo 84 ir 86–89 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai, nepateikdamas jokių motyvų, rėmėsi pareiga rinkti mokestį ir iš to padarė klaidingą išvadą dėl pareigos mokėti ginčijamą priemoką pagal nacionalinę teisę. Nesant teisinės pareigos mokėti šią priemoką, ji gali būti renkama tik pagal civilinės teisės normas. Bendrojo Teismo motyvai, kuriais grindžiama ši išvada, ir ši dedukcija prieštarauja Teisingumo Teismo jurisprudencijai.

143 Komisija ginčija visus šiuos argumentus ir mano, kad Vokietijos Federacinės Respublikos pateikti argumentai grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos aiškinimu ir bet kuriuo atveju yra nereikšmingi.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

144 Kaip matyti iš šio sprendimo 123 punkte nurodytos jurisprudencijos, lėšos, gaunamos iš mokesčių ar kitų pagal nacionalinės teisės aktus privalomų rinkliavų ir administruojamos bei skirstomos pagal šiuos teisės aktus, yra „valstybiniai ištekliai“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

145 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 77–95 punktuose įvertinęs ginčijamą priemoką Bendrasis Teismas to sprendimo 96 punkte padarė išvadą, kad ši priemoka reiškia valstybinių išteklių naudojimą. Grįsdamas šią išvadą jis pažymėjo, kad 2011 m. *BNetzA* sprendime skirstomojo tinklo operatoriams buvo nustatyta pareiga rinkti ginčijamą priemoką iš tinklo naudotojų ir atitinkamas pajamas pervesti perdavimo tinklo operatoriams. Jis taip pat konstatavo, kad šios priemokos mechanizmas užtikrino, kad tinklo operatoriams būtų visiškai kompensuoti dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių patirti nuostoliai, nes šios priemokos dydis buvo pritaikytas prie dėl šio atleidimo reikalingų išteklių kiekio. Jis pabrėžė, kad šis dydis buvo nustatomas pagal 2011 m. *BNetzA* sprendime nustatytą metodą, patikslinant, kad dėl 2012 m. tame sprendime buvo apibrėžtas pradinis tos priemokos dydis.

146 Pirma, bendrovės WEPA ir Federacinė Respublika teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, jog egzistuoja galutiniams vartotojams, kurie buvo klaidingai apibrėžti kaip apimantys ir tinklo naudotojus, tenkanti pareiga mokėti ginčijamą priemoką.

147 Pirma, kiek tai susiję su galutinių ginčijamos priemokos mokėtojų nustatymu, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 82 punkte nusprendė, kad ši priemoka susijusi tik su tinklo operatorių ir tinklo naudotojų santykiais, nes ji renkama už naudojimąsi tinklu, o ne už suvartotą elektros energiją. Tuo remdamasis to sprendimo 83 punkte jis padarė išvadą, kad klausimas, ar elektros

energijos tiekėjai savo ruožtu privalėjo perkelti tą priemoką galutiniams elektros energijos vartotojams, neturi reikšmės. Anot jo, galutiniai priemokos mokėtojai buvo tinklo naudotojai, t. y. patys tiekėjai ir galutiniai vartotojai, tiesiogiai prijungti prie tinklo, o ne kiti galutiniai vartotojai.

148 Šiuo aspektu argumentas, jog ginčijama priemoka renkama už naudojimąsi tinklu, ir argumentas, kad tinklo naudotojai turi būti laikomi galutiniais vartotojais, turi būti vertinami atsižvelgiant į faktines aplinkybes. Remiantis šio sprendimo 93 punkte priminta jurisprudencija, Teisingumo Teismas neturi tikrinti tokio vertinimo, jeigu nesiremiama iškraipymu.

149 Antra, kiek tai susiję su tinklo naudotojų mokėjimo pareigos egzistavimu, iš skundžiamo sprendimo 84 ir 86–88 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas pritarė Komisijos išvadoms, pagal kurias 2011 m. *BNetzA* sprendime skirstomojo tinklo operatoriams buvo nustatyta pareiga rinkti ginčijamą priemoką ir iš šios priemokos gautas pajamas kas mėnesį pervesti įvairiems perdavimo tinklo operatoriams. Tuo remdamasis jis padarė išvadą, kad ginčijama priemoka, kurią administracinė institucija nustatė norminiu aktu, buvo privaloma tinklo naudotojams.

150 Iš Bendrojo Teismo konstatuotų faktinių aplinkybių, kurių Teisingumo Teismas neturi tikrinti, matyti, kad 2011 m. *BNetzA* sprendime skirstomojo tinklo operatoriams buvo nustatyta pareiga rinkti ginčijamą priemoką iš tinklo naudotojų. Atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 12, 66 ir 93 punktuose Bendrojo Teismo konstatuotas faktines aplinkybes, taip pat neginčytina, kad Teisingumo Teismas neturi tikrinti, ar tame sprendime buvo numatytas metodas, pagal kurį ginčijamos priemokos dydį dėl kiekvienų metų turėjo nustatyti perdavimo tinklo operatoriai.

151 Turint omenyje šio sprendimo 124 punkte primintą jurisprudenciją, reikia konstatuoti, kad sumos, gautos iš privalomo mokesčio, kuris, kaip antai ginčijama priemoka, nustatytas norminiu aktu, kuriame nurodyti subjektai, net jeigu jie yra privatūs, atsakingi už šio mokesčio surinkimą iš mokėtojų, taip pat nustatytų šiame akte, ir kuriame apibrėžtas šio mokesčio dydžio nustatymo ir jo metinio tikslinimo metodas, net jeigu jis bendras, yra „valstybiniai ištekliai“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Konkrečiai kalbant, kadangi šio mokesčio šaltinis yra norminis aktas, kuriuo tinklo operatoriai įpareigojami jį rinkti, negalima tvirtinti, kad šis mokestis yra tik praktikos rezultatas.

152 Šiuo aspektu nesvarbu, kad norminiame akte numatyta tik tinklo operatorių pareiga rinkti ginčijamą priemoką, aiškiai nenurodant tinklo naudotojų pareigos ją mokėti. Teisinės prievolės rinkti minėtą priemoką veiksmingumas neišvengiamai reiškia simetrišką šio mokesčio mokėtojų pareigą jį mokėti.

153 Antra, kiek tai susiję su išlaidų, patirtų dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių, kompensavimu, kurį nurodo bendrovės WEPA, reikia priminti, kad Bendrasis Teismas, remdamasis 2011 m. *BNetzA* sprendimu, skundžiamo sprendimo 90, 91 ir 94 punktuose pritarė ginčijamame sprendime Komisijos padarytai išvadai, kad ginčijamos priemokos mechanizmas užtikrino visišką tinklo operatorių nuostolių, kurių jie patyrė dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčių, kompensavimą, nes šios priemokos dydis buvo pritaikytas prie išteklių, kurių reikalauja šis atleidimas, kiekio.

154 Kaip jau buvo pažymėta šio sprendimo 106 punkte, remiantis šio sprendimo 93 punkte priminta jurisprudencija, vertinimas, kad 2011 m. *BNetzA* sprendime numatytas ginčijamos priemokos dydžio nustatymo metodas turėjo leisti padengti visas su ginčijamu atleidimu nuo mokesčių susijusias išlaidas, yra Bendrojo Teismo atliktas faktinių aplinkybių vertinimas, kurio Teisingumo Teismas apeliaciniame procese neturi tikrinti, jeigu nesiremiama iškraipymu.

155 Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, bendrovių WEPA argumentus ir Vokietijos Federacinės Respublikos vienintelio pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtinus ir iš dalies nepagrįstus.

Dėl valstybės vykdomos kontrolės

– *Šalių argumentai*

156 Bendrovių WEPA antrojo pagrindo antros dalies pirmame prieštaravime ir Vokietijos Federacinės Respublikos vienintelio pagrindo trečioje dalyje Bendrasis Teismas iš esmės kaltinamas tuo, kad padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad yra vykdoma iš ginčijamos priemokos gautų lėšų valstybės kontrolė.

157 Komisija mano, kad šis pirmas prieštaravimas ir ši trečia dalis yra nepagrįsti ir bet kuriuo atveju nereikšmingi.

– *Teisingumo Teismo vertinimas*

158 Kaip matyti iš šio sprendimo 122–126 punktuose nurodytos jurisprudencijos, mokesčių ar kitų pagal nacionalinės teisės aktus privalomų rinkliavų, kurios administruojamos ir skirstomos pagal šiuos teisės aktus, egzistavimas ir valstybės vykdoma atitinkamų sumų kontrolė yra du alternatyvūs kriterijai, leidžiantys nustatyti „valstybinius išteklius“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

159 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 96 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad ginčijama priemoka yra parafiskalinis mokestis arba privalomas mokestis, susijęs su „valstybinių išteklių“ naudojimu, kaip tai suprantama pagal šią jurisprudenciją. Kaip matyti iš šio sprendimo 144–155 punktų, bendrovės WEPA ir Vokietijos Federacinė Respublika neįrodė, kad šioje Bendrojo Teismo išvadoje padaryta teisės klaida.

160 Vien šios išvados pakanka, kad būtų galima konstatuoti, jog nagrinėjama priemonė buvo suteikta iš valstybinių išteklių, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nesant reikalo nagrinėti, ar valstybė vykdė atitinkamų sumų kontrolę.

161 Todėl bendrovių *WEPA* antrojo pagrindo antros dalies pirmas prieštaravimas ir Vokietijos Federacinės Respublikos vienintelio pagrindo trečia dalis yra nereikšmingi.

162 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia atmesti visą apeliacinio skundo byloje C-795/21 P antrąjį pagrindą ir visą vienintelį apeliacinio skundo byloje C-796/21 P pagrindą.

163 Taigi, kadangi visi pagrindai, nurodyti pagrindiniams apeliaciniams skundams bylose C-795/21 P ir C-796/21 P pagrįsti, buvo atmesti, šie apeliaciniai skundai turi būti atmesti visos apimties.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

164 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 ir 2 dalis, taikomas apeliacinėse bylose pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo, o jeigu byloje yra kelios pralaimėjusios šalys, Teisingumo Teismas sprendžia, kaip turi būti paskirstytos bylinėjimosi išlaidos.

165 Nagrinėjamu atveju bendrovės WEPA ir Vokietijos Federacinės Respublika pralaimėjo bylą dėl visų reikalavimų, susijusių su atitinkamai pagrindiniu apeliaciniu skundu byloje C-795/21 P ir pagrindiniu apeliaciniu skundu byloje C-796/21 P, o Komisija pralaimėjo bylą dėl visų savo reikalavimų, susijusių su priešpriešiniais apeliaciniais skundais šiose bylose.

166 Atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes būtų teisinga nuspręsti, kad kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti pagrindinius apeliacinius skundus ir priešpriešinius apeliacinius skundus.**

2. ***WEPA Hygieneprodukte GmbH*, *WEPA Deutschland GmbH & Co. KG*, Vokietijos Federacinė Respublika ir Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.